

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Національна академія правових наук України

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЕКОЛОГІЧНИХ, ЗЕМЕЛЬНИХ
ТА АГРАРНИХ ПРАВОВІДНОСИН:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ
Й ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ**

Матеріали «круглого столу»

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків, 5 грудня 2014 року

Харків
2014

УДК 349.6
ББК 67.307
А43

*За зміст та якість матеріалів
відповідальність несуть автори публікацій*

А43 **Актуальні проблеми екологічних, земельних та аграрних прав**
ввідносин: теоретико-методологічні й прикладні аспекти : матері-
али «круглого столу» (м. Харків, 5 груд. 2014 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2014. –
320 с.

Збірник містить тези наукових доповідей учасників «круглого столу», що
відбувся у м. Харкові 5 грудня 2014 р.

Розраховане на науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних
вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться питаннями екологічного,
земельного та аграрного права України.

**УДК 349.6
ББК 67.307**

- © Національна академія правових наук
України, 2014
- © Національний юридичний універси-
тет імені Ярослава Мудрого, 2014

<i>Сустшов С. П.</i> Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності та в умовах воєнного чи надзвичайного стану: проблеми розмежування	205
<i>Шарасвська Т. А.</i> Еколого-правові проблеми функціонування Державної служби України з надзвичайних ситуацій в сучасних умовах	209
<i>Шомило О. А.</i> Еколого-правові пріоритети в процесі асоціації України та Європейського Союзу	211
<i>Барабаш Т. О.</i> Правові питання охорони довкілля в сільському господарстві: окремі аспекти	213
<i>Рижко П. О.</i> Кримінальна відповідальність як правовий засіб охорони довкілля	216
<i>Старосуд І. М.</i> Екологічна освіта та виховання в системі ідеологічного механізму екологічного права	218
<i>Григор'єва Х. А.</i> Правове становище сільськогосподарських переробних кооперативів як суб'єктів біоенергетичного виробництва	220
<i>Кульчій І. М.</i> Концепція leader як умова забезпечення сталого розвитку сільських територій: правовий аспект.....	223
<i>Лозо О. В.</i> Значення екологічної мережі для міжнародно-правової охорони ландшафтів.....	225
<i>Полянська В. І.</i> Сутність та особливості правового забезпечення розвитку сільського зеленого туризму в Україні.....	228
<i>Слепченко А. А.</i> Міжнародно-правові передумови розвитку приватних у галузі екологічної освіти в Україні.....	230
<i>Стойва І. С.</i> Адміністративна відповідальність за порушення законодавства в сфері використання природних ресурсів для потреб сільського господарства	233
<i>Блошенко Е. С.</i> Правове регулювання відносин щодо використання рослинного світу: міжнародно-правовий аспект.....	236
<i>Данилюк Л. Р.</i> Поняття, види та особливості мисливських природних ресурсів	238
<i>Дмитренко І. М.</i> Про необхідність уніфікації підходів до правового регулювання відносин біологічної безпеки.....	241
<i>Жидан О. С.</i> Види водокористування на території боліт.....	243
<i>Золотарьова Д. М.</i> До питання про охорону тимчасово зайнятих земель	245

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННОГО СВІТУ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Науковий аналіз проблем регулювання відносин у сфері використання рослинного світу в Україні та інших країнах свого часу проводився вітчизняними та іноземними вченими. Серед них слід назвати О. В. Басая, М. М. Бринчука, А. П. Гетьмана, І. В. Гиренко, А. Б. Іскоян, О. С. Колбасова, В. І. Лозо, А. К. Соколову, І. С. Шахрая та ін. Праці цих науковців можна вважати базою для нашого дослідження.

У цій роботі аналізується міжнародні джерела, а саме: міжнародні договори в яких однією зі сторін є Україна. Для цього звернемося до документів міжнародного екологічного права.

Серед джерел міжнародного екологічного права, як відомо, головну роль відграють саме міжнародні договори. Отже, слід визначитися, що ми маємо розуміти під ними. Міжнародний договір — це родове поняття, що об'єднує всі міжнародні договори, які мають різні найменування та форми: договір, угода, пакт, статут, конвенція, декларація, комюніке, протокол та ін. Чіткого визначення наведених термінів не існує. Незалежно від найменування всі вони мають однакову юридичну силу. Науковці поділяють міжнародні договори на універсальні та регіональні.

Так, до універсальних міжнародних договорів, які містять у собі положення щодо регулювання відносин з використання рослинного світу, можна віднести наступні договори.

Конвенція ООН про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, від 3 березня 1973 р. Цей документ встановлює правила та обмеження на використання видів дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, із метою міжнародної торгівлі. Виконання цієї Конвенції сприяє усуненню економічної зацікавленості в процесі використання дикої флори і фауни шля-

хом обмеження їх переміщення за межі країн, що є ареалом їх географічної популяції.

Особливим договором є Рамсарська конвенція про водно-болотні угіддя, прийнята 2 лютого 1971 р. Ця Конвенція пропонує обмеження національних дій та міжнародного співробітництва для охорони і раціонального використання водно-болотних угідь та їх ресурсів. Варто відзначити, що в документі під флорою розуміються всі рослини і водорості, які знаходяться в безпосередньому зв'язку з водно-болотними угіддями.

На конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку, що відбулася 3-14 червня 1992 р. у м. Ріо-де-Жанейро, серед прийнятих актів можна виділити Принципи ставлення до раціонального використання, збереження та освоєння всіх видів лісів. У цих Принципах підкреслюється необхідність раціонального використання лісів для забезпечення соціальних, економічних, екологічних, культурних та духовних потреб нинішнього і майбутніх поколінь. Цей документ можна назвати фундаментальним для регламентування відносин у галузі охорони та використання лісів.

Наступним джерелом є Конвенція про біологічне різноманіття, прийнята 5 червня 1992 р. у м. Ріо-де-Жанейро. У ній рослинний світ виступає одним із компонентів екосистеми поряд з тваринами і мікроорганізмами, а також їх неживим довкіллям, що взаємодіють як єдине функціональне ціле.

На регіональному рівні можна відзначити такі договори, як Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, прийнята 19 вересня 1979 р. у м. Берні, в якій наголошується на необхідності охороняти саме ту флору і фауну і їх природні житла, охорона яких вимагає співробітництва декількох держав, а також сприятиме такому співробітництву.

А також вважаємо за доцільне окремо зупинитися на Рамковій конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, яка була прийнята 22 травня 2003 р. у м. Києві. Важливим висновком в цьому документі є те, що її сторони спрямовують свої зусилля на збереження і стале використання диких рослин у Карпатах.

Після розгляду вищенаведених міжнародних договорів, що регулюють відносини з використання рослинного світу на універсальному і регіональному рівні, можна констатувати: основними джерелами міжнародного екологічного права виступають виключно конвенції.

Таким чином, правове регулювання відносин щодо використання рослинного світу, на наш погляд, знайшло своє відображення в міжнародних конвенціях. Нині вже склалася певна міжнародна практика обрання назви міжнародного договору, відповідно до якої конвенція — це міжнародний договір, який приймається в спеціальній галузі з цілого ряду питань. А це означає, що міжнародні конвенції містять лише окремі положення щодо правового регулювання використання рослинного світу.

Доцільно зазначити, що у міжнародному екологічному праві також створена певна правова основа регулювання використання рослинного світу, але, на жаль, єдиний документ, присвячений досліджуванню цієї сфери, який включав би усі особливості, що містяться у вищенаведених договорах, відсутній.

Актуальність цього питання на сучасному етапі розвитку як екологічного права, так і міжнародного екологічного права, викликана тим, що регулювання використання рослинного світу на міжнародному рівні впливає на стан врегульованості цих відносин в національному законодавстві України.

Данилюк Л. Р.
аспірантка кафедри цивільного права
Юридичного інституту
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ МИСЛИВСЬКИХ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

В законодавстві України поняття мисливських природних ресурсів не визначене. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» в ст. 1 закріплює визначення мисливських тварин, під якими розуміються дикі звірі та птахи, що можуть бути об'єктами полювання. Виходячи з цього, варто з'ясувати співвідношення понять «тварини», «звірі» та «птахи».

Якщо звернутись до базових біологічних понять, то в біології царство тварин прийнято класифікувати за типами, класами, рядами, родинами,